

**You have downloaded a document from
RE-BUS
repository of the University of Silesia in Katowice**

Title: Wstęp

Author: Eugeniusz Knapik, Agnieszka Woźniakowska, Wojciech Stępień, Jarosław Szurman

Citation style: Knapik Eugeniusz, Woźniakowska Agnieszka, Stępień Wojciech, Szurman Jarosław. (2016). Wstęp. W: E. Knapik, A. Woźniakowska, W. Stępień, J. Szurman (red.), "Styl późny w muzyce, literaturze i kulturze" T. 4. (S. 7-8). Katowice : Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego.

Uznanie autorstwa - Użycie niekomercyjne - Bez utworów zależnych Polska - Licencja ta zezwala na rozpowszechnianie, przedstawianie i wykonywanie utworu jedynie w celach niekomercyjnych oraz pod warunkiem zachowania go w oryginalnej postaci (nie tworzenia utworów zależnych).

UNIwersytet ŚLĄSKI
W KATOWICACH

Biblioteka
Uniwersytetu Śląskiego

Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

Wstęp

Tom czwarty publikacji *Styl późny w muzyce, literaturze i kulturze* stanowi pokłosie konferencji, która odbyła się w listopadzie 2014 roku. Było to już trzecie spotkanie z cyklu „styl późny”, zorganizowane wspólnie przez Akademię Muzyczną w Katowicach i Uniwersytet Śląski. Niesłabnące zainteresowanie tematem „późności” w różnych dyscyplinach nauki i sztuki zaowocowało inspirującymi prezentacjami i debatami podczas samej konferencji oraz w kuluarach. Interdyscyplinarny charakter sympozjum pozwolił na zaprezentowanie szerokiego spektrum tematów, co znalazło odzwierciedlenie w dwóch publikacjach po-konferencyjnych.

Na niniejszy tom złożyły się artykuły dotyczące zagadnienia „późności” w XX wieku. Otwiera go artykuł Joanny Wojnickiej, poświęcony twórczości reżyserskiej Fritza Langa, Davida Leana i Akiry Kurosawy. Autorka poddaje analizie ostatnie dzieła tych twórców, wyjaśniając, dlaczego (i czy słusznie) zostały one zapomniane lub niepochlebnie przyjęte. Joanna Schiller-Rydzewska koncentruje się na określeniu cech stylu późnego Augustyna Blocha, ze szczególnym uwzględnieniem dwukierunkowości, swoistego rozdarcia postawy twórczej kompozytora w tym okresie. Twórczość Jarosława Iwaszkiewicza jest przedmiotem rozważań Aleksandry Giełdoń-Paszek. Autorka, na podstawie zaproponowanego przez Mieczysława Tomaszewskiego inwariantnego modelu twórcy, opisuje i wyjaśnia trudności w wyznaczeniu okresu późnego w twórczości pisarza. W artykule poświęconym twórczości Tomasza Sikorskiego Marek Dolewka podejmuje próbę opisanie elementów stylu późnego w twórczości kompozytora. Odnosząc się do teorii Josepha N. Strausa, a także do wyznaczników stylu późnego opisanych przez Ryszarda Golianka, zwraca uwagę na fakt, że cechy te są obecne w niemal całej dojrzałej twórczości Sikorskiego. Anna Granat-Janki koncentruje się na twórczości polskiej kompozytorki i perkusistki Marty Ptaszyńskiej, wskazując

na liczne aspekty muzyki kompozytorki, które odzwierciedlają cechy fazy schyłkowej modernizmu. Marta Zając przedstawia wybrane aspekty teologii wydarzenia Johna D. Caputo jako przykłady schyłkowości postsekularyzmu. Wieloaspektowe opracowanie Petera Martyna poświęcone jest transformacjom, jakim podlegał Liverpool na przestrzeni ostatnich dekad, w szczególności zmianom społecznym i ekonomicznym. Rozważania o fascynacji stylem późnym w literaturze, muzyce i sztuce prowadzi Ewa Borkowska. Autorka podkreśla trudność w zdefiniowaniu „stylu późnego”, który z jednej strony często jest związany z końcowym okresem działalności twórcy, a z drugiej jego zapowiedź można dostrzec już w początkowej fazie twórczości. Katarzyna Szymańska-Stułka śledzi transformacje stylu kompozytorskiego Andrzeja Panufnika, które doprowadziły do powstania „dojrzałego późnego idiomu polskiego”. Tom zamyka artykuł Agnieszki Woźniakowskiej, dotyczący pytania o cel i sens cierpienia – o teodyceę – w sztuce dramatycznej Philipa Barry’ego *Błazny*.

Problematyka obydwu tomów, trzeciego i czwartego, dowodzi, że zjawisko „późności” wciąż budzi wiele kontrowersji, nie poddaje się jednoznacznym klasyfikacjom i opisom. Jednocześnie otwiera ono wspólne pole do dyskusji przed przedstawicielami różnych dyscyplin naukowych, zajmujących się między innymi literaturą, filozofią, muzyką, filmem. Mamy nadzieję, że publikacje dostarczą interesującej lektury, a także dadzą asumpt do kolejnych, nowych polemik, analiz i opracowań na temat „stylu późnego”.

Redaktorzy